

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

"مجموعه کتاب‌های راهنمای مداخلات زودرس
در اختلالات تکامل حرکتی کودکان"

مداخلات تکاملی حرکتی به‌هنگام در کودکان دارای اختلالات تکاملی - اسکلتی

پدیدآورندگان:

دکتر زهرا مصلی‌نژاد

(استادیار گروه فیزیوتراپی، مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران)

دکتر فیروزه ساجدی

(استاد، متخصص کودکان، مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران)

دکتر شیوا فتح‌الهی راد

(دستیار پژوهشی، مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران)

دکتر الهام لونی

(استادیار، متخصص طب فیزیکی و توانبخشی، مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران)

دکتر فرهود سعید ارشادی

(استادیار گروه ارتز و پروتز، مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران)

عنوان و نام پدیدآور	: مداخلات تکاملی حرکتی به هنگام در کودکان دارای اختلالات تکاملی - اسکلتی / پدیدآورندگان زهرا مصلی نژاد ... (و دیگران)
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۸ ص: مصور، جدول.
فروست	: مجموعه کتاب‌های راهنمای مداخلات زودرس در اختلالات تکامل حرکتی کودکان
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۸۹۹-۲-۲
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: پدیدآورندگان زهرا مصلی نژاد، فیروزه ساجدی، شیوا فتح‌اللهی راد، الهام لونی، فرهود سعید ارشاد.
یادداشت	: واژه‌نامه.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: استخوان‌ها -- متابولیسم -- اختلالات
موضوع	: Bones -- Metabolism -- Disorders
موضوع	: دستگاه عضلانی اسکلتی -- بیماری‌ها
موضوع	: Musculoskeletal system -- Diseases
موضوع	: اختلالات حرکتی در کودکان
موضوع	: Movement disorders in children
موضوع	: استخوان‌ها -- بیماری‌ها
موضوع	: Bones -- Diseases
موضوع	: متابولیسم -- اختلالات در کودکان
موضوع	: Metabolic disorders in children
موضوع	: کودکان -- بیماری‌ها
موضوع	: Children -- Diseases
شناسه افزوده	: حلی نژاد، ا.، ۱۳۴۶-
شناسه افزوده	: دانش‌آموخته علوم بهزیستی و توانبخشی
شناسه افزوده	: University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences
رده‌بندی کنگره	: ۵۷۹.۹۳۱
رده‌بندی دیویی	: ۶۱۶/۷۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۸۷۷۵۸۷

دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی

نام کتاب: مداخلات تکاملی حرکتی به هنگام در کودکان دارای اختلالات تکاملی - اسکلتی
پدیدآورندگان: دکتر زهرا مصلی نژاد، دکتر فیروزه ساجدی، دکتر شیوا فتح‌اللهی راد، دکتر "ام لونی، دکتر فرهود سعید ارشادی

ویراستار: آنوما فروچی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۸۹۹-۲-۲

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: ۱۳۹۸

چاپ: ارشیا

ناشر: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

نشانی: اوین، بلوار دانشجو، خیابان کودکان، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تلفکس: ۲۲۱۸۰۰۸۱

با قدردانی از همکاری

• صفحه‌آرا: گروه گرافیکی ارشیا • طراحی جلد: گروه گرافیکی ارشیا

همه حقوق نشر برای ناشر محفوظ است: هرگونه استفاده از متن به هر صورتی در قالب کتابچه، جزوه، تهیه CD آموزشی، تهیه نرم‌افزار، استخراج آزمون، ترجمه به دیگر زبان‌ها و استفاده از مطالب کتاب، اشکال، تصاویر و... بدون اجازه کتبی از ناشر غیر قانونی است.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۷
فصل اول: کلیات.....	۹
تکامل عضلانی - اسکلتی.....	۹
بررسی سیستم عضلانی - اسکلتی.....	۱۱
تاریخچه (شرح حال).....	۱۱
غربالگری پوست رال.....	۱
دامنه حرکتی.....	۱۲
قدرت عضلانی.....	۱۴
راستای زاویه‌ای.....	۱۸
تون عضلات.....	۱۸
فصل دوم: نواقص مادرزادی اسکلتی.....	۲۱
طبقه‌بندی خطاهای مورفولوژی تکامل.....	۲۱
نواقص مادرزادی اندام‌ها.....	۲۴
مدیریت جراحی و غیرجراحی نواقص مادرزادی اندام‌ها.....	۲۵
آموزش استفاده از پروتز.....	۲۷
آموزش استفاده از پروتز برای اندام فوقانی.....	۳۱
آموزش پروتزهای اندام تحتانی.....	۳۲
تشخیص بیماری.....	۳۳
ارزیابی.....	۴۷
تست ارتولانی.....	۴۸
تست بارلو.....	۴۸
تست گالزی.....	۴۹
درمان.....	۴۹

۵۰	نحوه بستن ارتوز PAVLIK HARNESS
۵۲	درمان
۵۵	درمان های دارویی
۵۹	درمان های غیردارویی
۶۰	درمان
۶۵	ارزیابی
۶۶	درمان
۶۸	آموزش خود راقبتی به بیمار
۶۸	تمرینات عملکردی
۶۹	ارتزها و لوازم کمکی
۶۹	درمان
۷۱	ارزیابی
۷۳	درمان
۷۴	فیزیوتراپی
۷۶	ارتزها
۷۹	فصل سوم: اسکولیوز
۸۰	انواع و علل اسکولیوز
۸۱	تقسیم بندی اسکولیوز براساس علت و چگونگی تأثیر
۸۱	عوامل خطر ساز در ایجاد اسکولیوز
۸۲	شدت اسکولیوز
۸۳	علائم عارضه اسکولیوز
۸۴	تشخیص اسکولیوز
۸۵	مداخلات درمانی - توانبخشی اسکولیوز
۸۵	توانبخشی
۸۹	تمرینات درمانی جهت کاهش درد
۹۸	روش های پیشگیری از اسکولیوز

۹۹	فصل چهارم: کیفوز.....
۱۰۰	انواع کیفوز.....
۱۰۱	کیفوز وضعیتی.....
۱۰۲	علائم و شکایات ناشی از کیفوز.....
۱۰۲	نشانه‌ها و تست‌های تشخیصی کیفوز.....
۱۰۳	کیفوز عملکردی و کیفوز ساختاری.....
۱۰۷	درمان کیفوز.....
۱۱۱	بریس‌های ارتداد استفاده برای اصلاح و یا کنترل کیفوز.....
۱۱۳	فصل پنجم: اختلالات اسکلتی پا.....
۱۱۳	صافی کف پا.....
۱۱۴	تشخیص صافی کف پا.....
۱۱۵	کف پای صاف انعطاف‌پذیر.....
۱۱۵	برنامه توانبخشی.....
۱۱۹	کفی طبی، تیپینگ و ارتز برای اصلاح کف پای کوس.....
۱۲۰	کف پای صاف غیرقابل انعطاف.....
۱۲۰	افزایش قوس کف پا (Pes Cavus).....
۱۲۰	برنامه توانبخشی.....
۱۲۱	هالوکس والگوس.....
۱۲۲	برنامه توانبخشی.....
۱۲۵	واژه‌نامه به ترتیب حروف انگلیسی.....
۱۲۸	واژه‌نامه به ترتیب حروف فارسی.....
۱۳۱	واژه‌یاب.....
۱۳۵	منابع.....

پیشگفتار

اختلال تکامل حرکتی در دوران اولیه رشد کودک، پیامدهای منفی زیادی در زندگی فرد به دنبال خواهد داشت. ماه‌های نخست زندگی کودک، جزو دوران طلایی تکامل به شمار می‌آید به طوری که می‌توان گفت کسب سریع توانایی‌های مهارت‌های حرکتی در هیچ زمان دیگری، مانند این دوره میسر نیست. امروزه یکی از چالش‌های مهم بهداشتی پیش روی جوامع، ارتقای سلامت کودکان، دارای اختلالات حرکتی است. شناسایی زودهنگام کودکان در معرض خطر اختلالات تکامل حرکتی با کودکانی که در مراحل ابتدایی تأخیر تکاملی خود قرار دارند، و فراهم کردن خدمات مداخله به هنگام و پیشگیری ثانویه از معلولیت‌های ناشی از این اختلالات و محدود کردن پیامدهای منفی ناشی از آن‌ها، امری بسیار مهم و ضروری است. به رغم اهمیت تشخیص و مداخله به موقع برای اختلالات تکاملی - حرکتی کودکان، این اختلالات در بسیاری از نقاط دنیا، به ویژه در کشور ما ایران، غالباً در سنین حساس و اولیه کودکی، تشخیص داده نشده یا برای درمان و توانبخشی، به موقع ارجاع داده نمی‌شوند. از سوی دیگر، به نظر می‌رسد بسیاری از متخصصان مربوط به اندازه کافی با تکنیک‌ها و روش‌های مداخله زودرس (زیر دو سال) برای اختلالات تکاملی - حرکتی آشنا نیستند و به همین دلیل خدمات مناسب و مؤثری به مراجعان ارائه نمی‌شود. مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال با همکاری گروه‌های آموزشی کاردرمانی، فیزیوتراپی و ارتز و پروتز دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، در پاسخ به سفارش و حمایت مالی دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با هدف فائق آمدن بر بخشی از کاستی‌هایی که اکنون موجب تأخیر در ارائه مداخلات به هنگام، مناسب و مؤثر به کودکان نیازمند مداخلات تکاملی حرکتی شده است؛ یعنی نبود دستورالعمل‌های علمی، مدون و مبتنی بر شواهد و تجربیات

متخصصان ذیربط برای تشخیص و مداخله زودرس در اختلالات تکاملی حرکتی کودکان، در سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶ مبادرت به اجرای طرحی با هدف تدوین دستورالعمل‌های (پروتکل‌ها) مدون مداخلات زودرس برای اختلالات تکامل حرکتی کودکان به تفکیک ۵ دسته اختلالات مرتبط (اختلالات نورون محرکه فوقانی، اختلالات نورون محرکه تحتانی، اختلالات حرکتی در کودکان at risk اختلالات تکاملی هماهنگی و اختلالات تکاملی - اسکلتی) کرد. این کتاب، حاصل این تلاش دوساله است که در درجه اول براساس منابع علمی روز دنیا و در درجه دوم براساس تجربه و اجماع متخصصان ذیربط در مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال تدوین شده است. امید است با قرار دادن این کتاب (حاوی پروتکل‌های تشخیص و مداخله زودرس) در اختیار دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته‌های کاردرمانی، فیزیوتراپی و ارتز و پروتز، به‌ویژه آن‌ها، افرادی که در نقاط دور کشور با نظام تشخیص و مداخلات زودرس تکاملی معاونت محترم بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی همکاری دارند، گامی هرچند کوچک در مسیر ارتقاء سلامت کودکان این مرز و بوم برداشته باشیم.

دکتر فیروزه ساجدی

ریاست مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال